

Stora frågor i små stövlar

Det spelar ingen roll om hela havet stormar och Atlanten rullar in över klipporna, snöslasket klabbar under kängorna, eller om solen lyser på gullvivorna. I alla väder traskar Brännöbarnen runt på sin ö och diskuterar viktiga frågor om livet.

◀ En vacker vårvinterdag är det härligt att gå utmed havet. Men barnen på Brännöskolan går i alla väder, för hälsans skull och för att stimulera till fria tankar.

BRÄNNÖ, EN KVARTS färjeväg från fastlandet, ligger i Göteborgs södra skärgård. Det gråa granitberget är kluvet och i skåran ligger åkrar, en och annan gård och många villor. Ön har 800 fastboende. Många pendlar till jobb inne i stan. Skolan, en F-3-skola, är placerad på en av de vackraste platserna, mitt ute på en äng.

Varje tisdag efter lunchrasten samlas alla elever från förskolan upp till och med årskurs 3, sammanlagt 43 barn, plus tre eller fyra pedagoger. Det är dags för Walk & Talk – skolans egen friskvårdssatsning för kropp och själ. Eleverna får först veta veckans fråga. Därefter drar man lott om vilket barn som får bära stegmätaren. Sen är truppen redo att ge sig iväg. Barnen går två och två. Ett barn från årskurs 2 – 3 går tillsammans med någon från förskoleklassen, eller förstaklasselev med ett förskolebarn.

Promenaden tar cirka en halvtimme och sträckan varierar. Det blir mellan en och en halv och tre kilometer varje gång beroende på i vilken terräng promenaden företas.

– Ibland går vi ut mot havet, andra gånger går vi i skogen, berättar läraren, Margareta Gustavsson.

Under promenaden, som genomförs varje vecka oavsett väder, diskuterar eleverna frågan de fått med sig. Oftast handlar det om existentiella och etiska ämnen. Lärarna brukar gå runt i gruppen för att höra vad som sägs och uppmuntra barnens diskussion.

Väl tillbaka i klassrummet ventileras barnens svar och funderingar i den stora gruppen.

– Vi skriver upp tankarna på blädderblock som sedan sitter uppe hela veckan så man har möjlighet att läsa och begrunda dem igen.

Några frågor som Brännöbarnen tagit upp på sina promenader har varit »vad är en bra kompis?» och »vad är viktigt i livet?»

En bra kompis är snäll och omtänksam, svarar flera barn. En kompis ska man kunna lita på, tycker andra. Någon vill att kompiserna ska vara »lekfull och aktiv».

»När nya barn börjar i klassen kan man säga hej, och fråga om de vill vara med«, är elevernas förslag på hur nybörjare ska välkomnas. En annan idé är att barn som gått längre på skolan kan vara faddrar och ta hand lite om de nya.

»Det är viktigt att ha någon som bryr sig om«, tycker barnen. Kompisar, syskon och föräldrar är betydelsefulla. För att livet ska vara bra är det viktigt att inte bli mobbad, svarar ett av barnen. Mat, kläder, ett hem och att vara frisk tillhör också livets väsentligheter, menar eleverna.

På frågan varför killar har fler kompisar än tjejer kom protester. Det stämmer inte, tyckte eleverna. Det finns helt enkelt fler killar än tjejer i klassen. Och tjejer och killar har olika lekar.

Vad gör man om någon är ledsen?

»Går fram och frågar vill du leka?»

»Man tröstar.«

»Går fram och frågar vill du ha kaffe?»

– Det där sista var förstås riktat till någon av oss vuxna, säger Margareta Gustavsson. Det visar att de tänker sig in i att även vuxna kan behöva tröst då och då.

En bra kompis skall vara lekfull och aktiv och någon man kan lita på.

I Sveriges strategi för en hållbar utveckling ingår också att främja folkhälsan, att se till att ungarna håller sig friska.

– Vi ville att barnen i vår skola skulle få mera rörelse på schemat samtidigt som de skulle lära känna varandra och bli bättre på att kommunicera och diskutera etiska frågor. Samtidigt ville vi utnyttja den fantastiska miljö som barnen lever i här på Brännö.

Också föräldrarna hade uttryckt önskemål om mer idrott eller rörelse på schemat. Om barnen blivit friska-

– Det är bra med Walk and Talk. Det är bra att vi får motion på vår skola. Varenda mil får vi en present. Vi har gått tre mil, det är jättekul.
(Pojke åk 2)

– Walk and Talk var roligt och samtidigt bra för kroppen. Vi pratar också, den senaste var hur man visar att man tycker om någon. När vi hade gått tre mil fick vi ett märke.
(Pojke åk 3)

– Jag tycker att fröknarna är så nyttiga som går ut varje gång.
(Flicka åk 3)

– Vi pratar alltid på vägen, t ex om någon är ledsen – vad gör du då? Vi har stegmätare för att se hur många steg vi har gått.
(Flicka åk 2)

re och mer rörliga kan vara svårt att bedöma, menar lärarna.

– Men numera är det i alla fall inget klagande när vi skall ge oss iväg, enligt läraren Margareta Gustavsson.

Skolan startade med promenaderna på höstterminen 2003. Första gången tyckte vissa barn att det var jobbigt och några förstod inte vitsen med det hela. Nu är eleverna väldigt positiva.

– När det var som slaskigast efter jul och barnen var våta efter rasten trodde vi inte att de skulle vilja gå ut igen. Men det blev inga problem. Alla barnen traskade på.

I början hände det att barnen kom för dåligt klädda till promenaderna. Men numera har både barnen och föräldrarna förstått att det gäller att ha stövlar, varm tröja och regnkläder med sig, ifall det väntas ruskväder.

Pedagogerna, förutom Margareta Gustavsson också Anne Eugensson, Kjerstin Ryd, Eva Brodin-Widell och Yvonne Yngve, tycker alla att Walk & Talk är ett roligt sätt att blanda rörelse, hälsa och etik. Tisdagens promenad är numera ett måste.

– Vi tycker att det är spännande att fundera ut frågor, eller välja bland barnens egna frågor, vilken som skall bli veckans diskussion. Barnen kommer ofta med egna frågor som de vill att vi skall ta upp. Att det ofta rör sig om etiska funderingar är roligt, säger Margareta Gustavsson.

Att prata under tiden man går känns bra, tycker eleverna. Samtalen med promenadkompisarna gör också att de lättare vågar delge sina tankar för hela klassen.

– Det har blivit många bra diskussioner i klassrummet efteråt. Barnen är intresserade

av vad andra har kommit fram till och är angelägna om att vi pratar om det varje gång.

Barnen verkar nöjda. Vid en utvärdering svarade alla förutom två barn att de tycker att Walk & Talk är bra. Av 27 tillfrågade tyckte 18 elever att de lärt sig något och de allra flesta tyckte att frågorna var bra.

Förutom att barnen får bättre kondition, får ta ställning till etiska frågor och tränas i att säga sin mening tillkommer en mer omedelbar utdelning.

När barnen har tillryggalagt en mil får de en liten milpresent. Det är enkla saker, men uppmuntrande. Ett russinpaket eller en reflex kanske.

– Och för den goda sakens skull undviker vi självklart godis. ♠

Läroplanen för grundskolan

I Lpo 94 står att skolan ska förmedla och förankra de värden samhället vilar på, som alla människors lika värde och solidaritet med svaga och utsatta.

Skolan skall också sträva mot att eleven

- utvecklar sin fysiska, psykiska och sociala förmåga samt utvecklar en positiv självbild.
- utvecklar kunskap om vad som främjar hälsa.
- stimuleras till ett bestående intresse för regelbunden fysisk aktivitet och tar ett ansvar för sin hälsa.
- utvecklar och fördjupar sin rörelseförmåga och lust att röra sig samt stimuleras att ge uttryck för fantasi, känslor och gemenskap.